

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Στήν Πόλη και τίς Ἐπαρχίες	Γρ. 40
Στό Ἐξωτερικό	Φρ. 10
Ἐξαιρετική συνδρομή	Γρ. 120

ΓΡΑΦΕΙΑ : Γιονσουφιάν Χάν Ν. 8—Γαλατᾶ.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

Κάθε φυλλάδιο 1 γρ.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Τ' ΑΡΜΑΤΑ

*Ἄλλοι καιροί, ἄλλα ἦθη.

Ὁ πατέρας μου, τῶχω εἶπε κι' ἄλλη φορά, ἀγαποῦσε νὰ διηγιέται, κι' ὅταν εἶχε οἶστρο, διηγῶνταν πολὺ ὄμορφα.

Μιά χειμωνιάτικη βραδεῖά εἶχαμε πολλοὺς πολλοὺς φίλους στὸ σπίτι. Ἄλλοι ἔρχονταν ἀπὸ τὰ Γιάννινα καὶ πήγαιναν κατὰ τὸ Τσιάμικο καὶ τὴν Σαγιαάδα, ἄλλοι ἀπὸ τὸ Τσιάμικο καὶ πήγαιναν στὰ Γιάννινα καὶ νύχτωσαν στὸ χωριὸ μας, κι' ἄλλοι, γιὰτ' εἶταν Σαββατόβραδο, εἶχαν ἔρθει ἐπίτηδες ὡς τακτικοὶ φίλοι νὰ φᾶν, νὰ πιοῦν, νὰ κουβεντιάσουν μὲ τὸν πατέρα μου καὶ ν' ἀκούσουν τὴν Ὀδύσειά του, τὸ εἶχε ὑποφέρει, πολεμῶντας μὲ ζεῖμπέκια, μὲ γιουρούκηδες, μὲ κιούρτηδες, μὲ κιζηλμπάσηδες καὶ μὲ διαφόρων λογιῶν κλέφτες, ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα ὡς τὸ Μπαγντάτι, κι' ἀπὸ τὴν Σμύρνη ὡς τὸ Ἐρζρούμ.

Ἐκείνην τὴν βραδεῖά, κάποιος ἀπὸ τοὺς φίλους ἀνάφερε στὸν πατέρα μου, ὅτι ὁ Γούμενος τῆς Παλιουρῆς τοῦ εἶχε δεῖξει κάποτε μιὰ παλιὰ θύρα τοῦ κάστρου αὐτοῦ τοῦ Μοναστηριοῦ μιὰ πιθαμὴ χοντρή κι' ἀπὸ δρένιο ξύλο, τρυπημένη πέρα-πέρα μὲ μιὰ μολυβιά στὴν μέση...

Ὁ πατέρας μου ἀφορμὴ ἤθελε. Ἀγαποῦσε νὰ καυχιέται πλεῖστον γιὰ τ' ἀντραγαθήματα, τῶν προγόνων του παρὰ γιὰ τὰ δικά του, ἂν καὶ δὲν ἔστρεγε νὰ φαίνεται κατώτερος οὔτε κι' ἀπὸ τὸν Δίγιανο. Γύρισεν λοιπὸν καὶ τοῦ εἶπε μὲ ἀναμμένα τὰ μάτια ἀπὸ ἐγῶισμό:

—Καὶ σοῦ εἶπε ὁ Γούμενος τίνοσ τουφέκι εἶχε τρυπήσει ἐκείνη τὴν θύρα;

—Τὸ ντουφέκι τοῦ πάππου σου, τοῦ Βασίλη... Καὶ ποιὸς δὲν τὸ ξέρει αὐτό;

—Εἶταν θεριὸ ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης! εἶπε ὁ πατέρας μου, μεθυσμένος ἀπὸ τὴν προγονολατρεία του). Δὲν τὸν διάβαινε κανεὶς οὔτε στὸ πόδι οὔτε στὸ χέρι—φτερὸ τὸ πόδι του, σίδερο τὸ χέρι του. Ἡ καρδιά του δὲν εἶχε ποτὲ θηλυκὴ ὥρα. Φρόνιμος ἔσο δὲν ἔπαιρνε πλεῖο, λεβέντης καμαρωμένος, κυνηγοῦσε τὰ πουλλιά μὲ τὸ μολύβι, κι'

έκοβε τὰ βόλια μὲ τὸ σπαθὶ στὸν ἀγέρα, κι' ἔταν τοῦ ρέχνονταν νὰ τραγουδήσῃ, στέκονταν εἰ καλύτεροι τραγουδιστᾶδες μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ νὰ τὸν ἀκούσουν... Τ' ἄρματα τοῦ δέ... δὲν τὰ εἶχε κἀνέννας...

—Ένας ἀπὸ τοὺς φίλους διέκοψε τὸν πατέρα μου, ρωτώντάς τον:

—Σᾶς σώζονται τ' ἄρματα τοῦ;

—Μᾶς σώζονται, πῶς, καὶ κάθε Μεγάλῃ Πέφτῃ τὰ λειτουργοῦμε στὴν ἐκκλησιά, ἀλλ' αὐτὰ δὲν εἶναι τὰ καθαυτὰ ἄρματα τοῦ. Τὸ ντουφέκι του, αὐτὸ ποῦ τρύπησε τὴν θύρα τοῦ κάστρου τῆς Παλιουρῆς, ποῦ ἀνάφερες, ἂν κι' εἶναι ἀπὸ τότε ἐβδομηντα-ὄγδοηντα χρόνια περασμένα, μποροῦσε νὰ τρυπήσῃ τρεῖς πλάκες σίδηρο τὴν μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη βαλμένες!

—Γιατί δὲν σᾶς σώζονται τὰ καθαυτὰ ἄρματα τοῦ πάππου σου τοῦ Βασίλη;

Τὸν ἐρώτησε ἕνας ἄλλος.

—Εἶναι ἱστορία ἀκέρια... Τὰ καθαυτὰ ἄρματα τοῦ πάππου μου τοῦ Βασίλη, ἂν βρίσκωνται—ποῖς ξέρει;—θὰ βρίσκωνται ἀκόμα στὰ σαράγια τοῦ Μουσταφᾶ-πασσιᾶ Βλιώρα στὴν Αὐλώνα.

—Πῶς στὴν Αὐλώνα;

Τὸν ρώτησαν ὄλοι μ' ἕνα στόμα, περιέργο νὰ μάθουν τὴν ἱστορία τῶν ἀρμάτων, ἐνῶ ἐγὼ, μαζωμένος κοντὰ στὸν πατέρα μου, τὸν κύτταζα μ' ὀρθάνοιχτα μάτια, γιὰ νὰ μὴν χάσω οὔτε μιὰ λέξη ἀπὸ τὴ διήγησή του.

—Εἶναι ἱστορία ἀκέρια... (ἐπανέλαβε ὁ πατέρας μου, πλέοντας σὲ πέλαγο δόξας). Ἔχω καιρὸ νὰ τὴν πῶ... Καλά, ποῦ μοῦ τὴν θυμήσαταν. Τ' ἄρματα, ποῦ λέτε, τοῦ πάππου μου τοῦ Βασίλη εἶταν ξακουσμένα ὡς μέσα στὴν Ἀρβανιτιά. Πολλοὶ φίλοι τοῦ μπέηδες Ἀρβανίτες τοῦ τὰ ζήτησαν νὰ τ' ἀγοράσουν, ἀλλ' ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης τοὺς εἶχε τόση ἀγάπη, ποῦ προτιμοῦσε νὰ χαλάσῃ χίλιες φιλικὲς καρδιές, προτιμοῦσε νὰ δώκῃ τὴν ζωὴ του, παρά τ' ἄρματα τοῦ τ' ἀγαπημένα: ντουφέκι, γιαταγάνι, χαρμπι,

δυὸ πιστόλες, καὶ δυὸ παλάσκες. Γένονταν ἕνας γάμος στὸ σπίτι τῶν Βρυωναίων μέσα στὴν Ἀρβανιτιά. Προσκάλεσαν αὐτοὶ πολλὰ φιλικὰ τοὺς σουλιώτικα, παρασουλιώτικα πωγωνίτικα καὶ χιμαριώτικα σπίτια, προσκάλεσαν καὶ τὸν πάππου μου τὸν Βασίλη, γιὰτὶ εἶταν βλάμης θανατικὸς (1) μ' ἕναν Βρυωνάτη—νομιζῶ μ' ἕναν θεῖο τοῦ Ὁμῆρ πασιᾶ. Στὸν γάμο αὐτὸν εἶταν φυσικὰ καλεσμένο καὶ τὸ σπίτι τὸ Βλιωράϊκο ἀπὸ τὴν Αὐλώνα. Στὸν γάμο, κατὰ τὰ συνηθισμένα, χόρευαν, τραγουδοῦσαν, πηδοῦσαν τὲς τρεῖς, ἔκαναν σκοποβολή, ἔρριχναν τὸ λιθάρι. Χαρὰ σ' ἐκεῖνον, ποῦ διάβαινε τοὺς ἄλλους στὸ κάθε τι, ἀλλ' ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης ἔκανε ὄλους νὰ ζηλεύουν τ' ἄρματα τοῦ. Πολλοὶ τοῦ πρότειναν βλαμιὰ γι' ἀφορμὴ νὰ τοῦ ζητήσουν ὕστερα ἀνταλλαγὴ τῶν ἀρμάτων, ἀλλ' αὐτὸς, ἔξυπνος ὅπως εἶταν, τοὺς ἀπαντοῦσε ὅτι δὲν συνήθιζε νὰ κἀνῃ βλάμηδες, παρά ἀνθρώπους ποῦ θὰ «εἶχε φάγει ψωμὶ κι' ἄλλας» μαζύ τους, δοκιμασμένους στὴν φιλία χρόνια κι' ὄχι μέρες μόνον. Ὅλοι οἱ καλεσμένοι δὲν τὸν κύτταζαν οὔτε στὸ ὄμορφό του πρόσωπο, οὔτε στὰ πλούσια του φορέματα, οὔτε στὴν χρυσοκέντητή του φέρμελη, οὔτε στὰ κατάχρυσά του τσιαπράζια, ἀλλὰ μόνον στ' ἄρματα: τὸ ντουφέκι, τὸ γιαταγάνι τὸ χαρμπι τὲς πιστόλες καὶ τὲς παλάσκες.

Κάποιος Ἀρβανίτης μπέης τὸν ἐρώτησε.

—Σὺν τί νὰ ἤθελες, Καπετᾶν Βασίλη, γιὰ ν' ἀδίνεις τ' ἄρματα σου;

Ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης τὸν κύτταζε

(1) ΣΗΜ. Βλάμης ἀλβανικὴ λέξη = ἀδερφοποιτός. Οἱ βλάμηδες, ἢ ἀδερφοποιτοὶ εἶταν τρεῖς κατηγορίαι: α) Ὁρκὸς στὸ Βαγγέλιο ἢ στὸν Σταυρὸ, ὅταν οἱ ἀδερφοποιούμενοι εἶταν χριστιανοί· β) Ὁρκὸς καὶ ἔνωση τῶν αἱμάτων τῶν ἀδερφοποιουμένων, ὅταν αὐτοὶ εἶταν διαφορετικῆς θρησκείας ὁ καθένας καὶ γ) Ὁρκὸς τιμῆς στὸ Βαγγέλιο καὶ συμπόσιο μὲ τὸν θάνατο, ὅταν οἱ ἀδερφοποιούμενοι ἐκληρονομοῦσαν τὴν βλαμιὰ ἀπὸ τοῦ πατερᾶδὲς τους ἢ τρίτη κατηγορία τῶν βλάμηδων ἐλέγονταν «θανατικοί», διότι πολλοὶ ἐκιντύνουναν καὶ πολλοὶ ἐσκοτόνονταν κατὰ τὴν τελετή.

καλά-καλά ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ ποδάρια, καὶ ὕστερα τοῦ εἶπε:

—Πῶς τὸ λέτε ἐκεῖνο ἐκεῖ πέρα τὸ τὸ βουνό;

—Τομὸρ.

Τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἀρβανίτης.

—Ὅποις μπορέσῃ νὰ μοῦ δώκῃ ὄλο αὐτὸ τὸ βουνὸ χυσάφι, ἀπὸ τὴν κορφὴ του ὡς τὲς ρίζες του, θὰ λάβῃ γι' ἀντάλλαγμα τ' ἄρματα μου...

—Αὐτὸ θὰ εἶπῃ ὅτι δὲν τὰ δίνεις ποτέ...

—Καὶ ποῖανοῦ μπορεῖ νὰ τοῦ περάσῃ ἀπὸ τὸν νοῦ ὅτι τὰ δίνω ζωντανὸς μὲ χρήματα, ἢ μὲ ὅτι ἄλλο τ' ἄρματα μου; Εἶναι στὸν κόσμο προστυχώτερο πρᾶγμα νὰ δώκῃ κἀνεὶς τ' ἄρματα τοῦ; τ' ἄρματα, ποῦ τὸν δούλεψαν, ποῦ τοῦ φύλαξαν τὸ κεφάλι ἀπὸ τοὺς ἐχτροὺς; Τοῦ καθενὸς τ' ἄρματα ἔχουν τὴν ἱστορία τους. Τὸ ἕνα σοῦ θυμίζει τὸν ἐχτρό, ποῦ σκότωσες καὶ σὺν τὸ βλέπεις περηφανεύεσαι: τὸ ἄλλο σοῦ θυμίζει τὴν ὑπεράσπιση, ποῦ σοῦ ἔκανε, κι' εἶσαι ζωντανός: τὸ ἄλλο τὴν δόξα, ποῦ σοῦ γέννησε κι' ἔγεινες καπετᾶνος...

—Ἐχεις δίκιο καὶ μὲ τὸ παραπάνω.

Τοῦ εἶπε ὁ μπέης ὁ Ἀρβανίτης καὶ ἀποχώρησε.

Ὅταν μιλοῦσαν αὐτοὶ οἱ δυὸ, ἕνα Ἀρβανιτόπουλο, ὡς εἴκοσι χρονῶν, Βλιωράτης, ἄγγελος στὴν ὄμορφιά, ἀητὸς στὸ περπάτημα καὶ λιοντᾶρι στὴν καρδιά, μὲ τρεῖς λαθωματιᾶς στὸ σῶμά του, καθὼς τὸ ἤξεραν ὄλοι, τοὺς παρακαλοῦθοῦσε σκεπτικὸ στὴν ὄμιλία μὲ τ' αὐτὶ, κἀνοντας ὅτι δὲν ἐπρόσεχε, καὶ κυττάζοντας τάχα ἄλλοῦ. Ἰδόντας ὕστερα τὸν πάππου μου τὸν Βασίλη νὰ κάθεται ἀνάμεσα στοὺς πρῶτους τοῦ γάμου καὶ νὰ συνομιλᾷ,—τί ἄλλο παρά γιὰ πολέμους καὶ παλληκαριές;—λάβωσε ἀπὸ τὸν πόθο ν' ἀποχτήσῃ τὰ πολυθυάμαχτα ἄρματα, καὶ παρακινούμενος ἀπὸ τὴν ἰδέα τοῦ ἀγραφου νόμου ἐκεινοῦ τοῦ καιροῦ, σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὅτι τ' ἄρματα τοῦ σκοτωμένου τᾶπαιρνε ὁ νικητὴς φονεῖας του, ἀδιάφορο κατὰ πόσο

μποροῦσε νᾶναι νικητὴς ἕνας τέτοιος φονεῖας, χωρὶς ἀφορμὴ τιμῆς καὶ χωρὶς πόλεμο, ἀδιάφορο ἂν θὰ τὸν ἄφιναν νὰ ζήσῃ οἱ Βρυωναῖοι, ποῦ θὰ γένονταν στὸ σπίτι τους ἕνα τέτοιο φονικό, καὶ πῶς θὰ μποροῦσε νὰ γλυτώσῃ ζωντανός ἀπ' ἐκεῖ, ἀδιάφορο ἀκόμα κι' ἂν οἱ δικοὶ του θὰ μποροῦσαν νὰ τὸν ἐπαινέσουν γιὰ μιὰ τέτοια ἄπιστη καὶ δόλια παλληκαριά, λάβωσε, λέω, τ' Ἀρβανιτόπουλο ἀπὸ τὸν πόθο ν' ἀποχτήσῃ καὶ νὰ φορέσῃ τ' ἄρματα τοῦ πάππου μου τοῦ Βασίλη, ρίχνεται μπροστά του σὺν λυσσασμένος λύκος καὶ, βγάζοντας ἀπὸ τὸ σελάχι του μιὰ ἀσημένια πιστόλα, τὴν ἀκούμπησε στὰ στήθια τοῦ πάππου μου τοῦ Βασίλη καὶ τράβηξε τὸν σκάνταλο! Ὁ λύκος πέφτει, ἀλλὰ τ' ἀγκιζότι δὲν παίρνει φωτιά! Ὅλοι οἱ Ἀρβανίτες, ποῦ εἶταν μέσα στὸ Δοξάτο, ἄρπαξαν τ' Ἀρβανιτόπουλο ἀπὸ τὸν λαιμό, κι' οἱ Σουλιῶτες κι' οἱ ἄλλοι καλεσμένοι Χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν Χιμάρα κι' ἀπ' ἄλλα μέρη τραβήχτηκαν ξέμακρᾶ ὄλοι μαζύ μὲ τὸ χέρι στὲς πιστόλες, ἔτοιμοι ν' ἀποχωρήσουν ἀπὸ, τὸν γάμο, καὶ νὰ φύγουν, ἂν τύχαινε νὰ μὴν ἱκανοποιηθῇ ὁ σύνθηρησός τους.

Ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης σηκώθηκε στὴν στιγμὴ κι' εἶπε στοὺς Ἀρβανίτες, ποῦ εἶχαν πιάσει τὸ παλληκᾶρι τὸ Βλιωρόπουλο.

—Μὸς-σεγγὰ ὡρ βλέζερ! (Μὴν τὸ πειράζετε, ἀδέρφια!)

—Ένας ἀπὸ τοὺς καλεσμένους Ἀρβανίτες, ὁ Μπόνος—ἴσως πατέρας τοῦ Μπέτσου Μπόνου—ξακουσμένος καὶ γιὰ τὸ ἀρχαῖο σπίτι του, πολὺ μεγαλύτερο κι' ἀρχαιότερο κι' ἀπὸ τοῦ Ἀλῆ πασιᾶ, προπάντων ὅμως γιὰ τὴν φρονιμάδα του, τοῦ εἶπε:

—Στὰ χέρια σου, Καπετᾶν-Βασίλη, καὶ κἀνε τοῦ ὅτι θέλεις.

Ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης, θαυμάινοντας τὴν ὄμορφιά τοῦ Βλιωρόπουλου, καὶ τὴν τόλμη του, ποῦ εἶταν πλεῖο μεγάλη κι' ἀπὸ ἡρωϊσμό, εἶπε στὸν Μπόνο:

—Ἀφῆστέ τον λεύτερο!

Οί 'Αρβανίτες δὲν πίστευαν τ' αὐτιά τους...
—'Αφήστε τον, σὰς λέγω, λεύτερο!

Οί 'Αρβανίτες ἐνέμισαν ὅτι ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης, καθὼς εἶχε τὸ δικαίωμα, θὰ τὸ σκότωνε μόνος του τὸ Βλιωρόπουλο, καὶ τὸ ἄφησαν λεύτερο.

Τὸ Βλιωρόπουλο πέταξε τὴν ἀσημένια πιστόλα του ἔξω ἀπὸ τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο, λέγοντας μὲ φωνή, ποῦ ἔμοιαζε σὰν οὐρ-λητό:

—Χαράμι τὲ κιόφτ! (Νὰ σοῦ γείνη χαράμι!)

Ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης τοῦ εἶπε τότε:

—Γιατί, ὦρέ, θέλησες νὰ μὲ σκοτώσης; Μήπως τὸ Σπίτι μου χρωστᾶει αἷμα στὸ Σπίτι σου;

—Ὅχι! (τοῦ εἶπε περήφανα) Θέλησα νὰ σὲ σκοτώσω γιὰ νὰ σοῦ πάρω τ' ἄρματα, ἀφοῦ δὲν μποροῦσα νὰ σὲ ξαρματώσω ζωντανό.

Βλέποντας οἱ 'Αρβανίτες ὅτι τὸ Βλιωρόπουλο δὲν εἶχε κάμμια λογικὴ αἰτία γιὰ ἐκεῖνο, ποῦ ἔκανε, ρίχτηκαν πάλι ἀπάνω του...

Ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης τοὺς ξανάειπε:

—'Αφήστε τον λεύτερο!

Τὸν ἄφησαν γιὰ νὰ ἰδοῦν ποῦ θὰ κατέληγε ἐκείνη ἢ σκηνή.

Τότε ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης ξανάειπε στὸ Βλιωρόπουλο:

—Νὰ, τὲς πιστόλες μου, νὰ, τὸ γιαταγάνι μου, νὰ καὶ τὸ ντουφέκι μου! Πάρ' τα! Σοῦ τὰ κάνω χαλάλι σὰν τὸ γάλα τῆς μάννας μου! Εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ τὰ ντροπιάσης ποτέ!

Οἱ 'Αρβανίτες, οἱ Σουλιῶτες κι' οἱ ἄλλοι Χριστιανοί, ποῦ εἶταν ἐκεῖ, ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτὸ γιὰ τὸ ἀνέλπιστο ἀποτέλεσμα.

«Παίροντας τ' ἄρματα τὸ Βλιωρόπουλο ἔγεινε ἄφαντο ἀπὸ τὸν γάμο, κι' ὁ πάππος μου ὁ Βασίλης γύρισε στὸ σπίτι, ὅταν ἔτελειώσε ὁ γάμος, μὲ ξένα ἄρματα: τὸ ντουφέκι τοῦ τὸ εἶχε δώσει ὁ Μπόνος, τὸ γιαταγάνι ὁ Βρυώνης καὶ τὲς πιστόλες τοῦ Βλιωρόπουλου

ὁ πατέρας, ποῦ ἦρθε ἀργότερα στὸ σπίτι μας κι' ἔγεινε βλάμης τοῦ. Ἀπὸ τότε χάθηκαν γιὰ μᾶς τ' ἄρματα τοῦ πάππου μου τοῦ Βασίλη, κι' ἀπὸ τότε πιάσαμε βλαμιά μὲ τὸ Σπίτι τοῦ Βλιώρα.»

Τελειώνοντας τὴν ἱστορία τῶν ἀρμάτων τοῦ πάππου του τοῦ Βασίλη, ὁ πατέρας μου δὲν θέλησε νὰ εἰπῇ κάμμια δική του ἱστορία ἀπὸ τὴν ξενιτιά του στὴν Ἀνατολή, κι' ἄφησε τοὺς ἄλλους νὰ λὲν ὅ,τι ἤθελε ὁ καθένας, καὶ ἄνοστες ἱστορίες, ποῦ μ' ἔκαναν κι' ἐπήγα καὶ κοιμήθηκα πρὶν τῆς ὥρας...

X. Χρηστοβασίλης

Η ΝΥΧΤΑ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὅταν εἶμωνα μαθητής, ξαγρυπνοῦσα ἓνα βράδυ διαβάζοντας μέσα στὴ μοναδική μου κάμαρα. Μπροστὰ στὸ τραπέζι ἦρθε καὶ κάθησε ἓνα φτωχὸ παιδί μαυροντυμένο, ποῦ μοῦ ἔμοιαζε σὰ νὰ εἶταν ἀδερφάκι μου. Τὸ γλυκό του πρόσωπο φαινότανε λυπημένο: ἦρθε κοντὰ νὰ διαβάσῃ μὲ τὸ ἀδύνατο φῶς τῆς λάμπας μου τὸ ἀνοιχτὸ βιβλίο μου· ἀκούμπησε τὸ μέτωπο του στὸ χέρι μου καὶ ἔμεινε ὡς τὸ πρῶτ' ἔτσι σκεφτικὸ καὶ μένα χαμόγελο στὰ χεῖλη.

Ὅταν ἔγινα δεκαπέντε χρονῶ, περπατοῦσα σιγανὰ μιὰ μέρα μέσα σ' ἓνα δάσος. Ἐνα μαυροφορεμένο παιδάκι, ποῦ μοῦ ἔμοιαζε σὰ νὰ εἶταν ἀδερφάκι μου, ἔρχεται καὶ κάθεται στὰ πόδια ἐνὸς δέντρου.

Τοῦ ἀρώτησα τὸ δρόμο μου, στὸ ἓνα του χέρι κρατοῦσε μιὰ ἄρπα καὶ στὸ ἄλλο ἓνα ὑποκέτο ἀπὸ ἀγριοτριαντάφυλλα. Μὲ χαιρέτησε φιλικὰ καὶ στράφηκε λιγάκι καὶ μὲ τὸ δάχτυλο του μοῦ ἔδειξε ἓνα λόφο.

Στὴν ἡλικία ποῦ πιστεύει κανεὶς πῶς ἀγαπᾶ, καθόμωνα μιὰ μέρα ὀλομόναχος μέσα στὴν κάμαρα μου καὶ ἐκκλαια τὴν πρώτη μου ἀποτυχία. Πλάτ' στὴ θερμάστρα

ἔρχεται καὶ κάθεται ἓνας ξένος, ντυμένος κατάμαυρα, ποῦ μοῦ ἔμοιαζε σὰ νὰ εἶταν ἀδερφός μου.

Εἶτανε κατσουφιασμένος καὶ συλλογισμένος. Μὲ τὸ ἓνα χέρι ἔδειχνε τὸν οὐρανὸ καὶ μὲ τὸ ἄλλο κρατοῦσε ἓνα σπαθί· φαινότανε νὰ ὑπόφερε κι' αὐτὸς ποῦ μ' ἔβλεπε νὰ πονῶ, καὶ ἀνχετέναζε μιὰ φορά καὶ σὰν ὄνειρο χάθηκε.

Στὴν ἡλικία ποῦ εἶναι κανεὶς ἐλεύτερος νὰ πίνῃ στὰ συμπόσια, μιὰ μέρα ποῦ σήκωσα κι' ἐγὼ τὸ ποτήρι μου νὰ χαιρετήσω, ἦρθε κι' ἔκατσε ἀντίκρυ μου ἓνας μαυροντυμένος συμπότης, ποῦ μοῦ ἔμοιαζε σὰ νὰ εἶταν ἀδερφός μου. Κάτω ἀπὸ τὸ παλτό του ἔσφιγγε ἓνα πανί κουρελισμένο. Τὸ κεφάλι του εἶτανε στολισμένο μὲ λουλούδια καὶ τὸ ἀδύνατο του χέρι ζητοῦσε τὸ δικό μου. Ἄλλὰ μόλις τὸ ποτήρι μου ἄγγιξε τὸ δικό του, εὐτὺς ἔσπασε μέσα στὸ ἄτονο χέρι μου.

Ἔστερα ἀπὸ ἓνα χρόνο, μιὰ νύχτα, στεκόμωνα γονατιστὸς κοντὰ στὸ κρεβάτι ποῦ εἶχε ξεψυχήσει ὁ πατέρας μου. Στὸ προσκεφάλι τοῦ κρεβατιοῦ ἦρθε καὶ κάθησε ἓνα μαυροντυμένο ὄρφανό, ποῦ μοῦ ἔμοιαζε σὰ νὰ εἶταν ἀδερφός μου.

Τὰ μάτια του εἶταν πνιγμένα στὰ δάκρια καὶ σὰν ἄγγελος τῆς λύπης στεφανωνόντανε μὲ ἀγκάθια. Ἡ ἄρπα εἶτανε ριχμένη καταγίς. Τὸ παλτό του σὰν αἱματοβαμμένο καὶ τὸ σπαθί του στὸ στήθος του.

Τὸ θυμοῦμαι τόσο καλά, ποῦ πάντοτε τὸ ἀναγνωρίζω. Σὲ κάθε στιγμή τῆς ζωῆς μου ποῦ τὸ συναντῶ, μοῦ φαίνεται ἓνα παράδοξο ὄνειρο. Ἄλλὰ δὲν μπόρεσα νὰ καταλάβω τί εἶναι: Καὶ εἶτε δαίμονας εἶτε ἄγγελος, βλέπω πάντοτε τὴ φιλικὴ αὐτὴ σκιά.

Ἔστερα ἀπὸ χρόνια, ἀποκαμωμένος πιὰ ἀπὸ τοὺς πόνους, γιὰ νὰ ἀναγεννηθῶ ἢ γιὰ νὰ πεθάνω, ἀποφάσισα νὰ φύγω ἀπὸ τὴ Γαλλία. Ὅταν ἀνυπόμονα ἄφησα τὸν τόπον αὐτόνα γιὰ νὰ βρῶ ἄλλοῦ ἡσυχία, παντοῦ ὅπου κάτου ἀπὸ τὸν ἄπειρο αὐτὸν οὐρανὸ κούρασα τὴν καρδιά μου καὶ τὰ μάτια μου,

παντοῦ, παντοῦ ὅπου ἀχόρταστος ἀπὸ δίψα τοῦ ἀγνωστοῦ κόσμου, ἀκολούθησα τὴ σκιά τῶν ὀνείρων μου, παντοῦ, κι' ἐκεῖ ἀκόμη ποῦ χωρὶς νὰ ἔχω μείνῃ, εἶδα πάλι ὅσα εἶχα δεῖ, τὴν ἀνθρώπινη μορφή καὶ τὰ ψέματα τῆς, παντοῦ ὅπου στάθηκα κι' ἐκλαψα σὰ γυναῖκα, παντοῦ, ἐκεῖ ποῦ θέλησα νὰ κοιμηθῶ, ἐκεῖ ποῦ θέλησα νὰ πεθάνω, ὅπου ἄγγιζα τὴ γῆ. Στὸ δρόμο μου ἔρχονταν καὶ κάθονταν ἓνας δυστυχισμένος μαυροφόρος, ποῦ μοῦ ἔμοιαζε σὰ νὰ εἶταν ἀδερφός μου.

Τί εἶσαι σύ, λοιπὸν ποῦ πάντα σὲ συναντῶ στὸ δρόμο; Δὲν πιστεύω νὰ εἶσαι τὸ κακὸ μου πεπρωμένο, ὄχι, γιατί τὸ πρόσωπο σου δὲν τὸ δείχνει.

Ὅταν σὲ βλέπω ἀγαπῶ τὴν πρόνοια, ἢ λύπη σου εἶναι ἀδερφή τοῦ πόνου μου. Μὰ τί εἶσαι λοιπὸν; Ὁ καλὸς μου ἄγγελος δὲν εἶσαι, γιατί ποτὲ δὲ μοῦ μίλησες, ποτὲ δὲν ἦρθες νὰ μὲ διασκεδάσῃς λίγο. Παράξενο πρᾶμα! Βλέπεις τὰ βάσανα μου καὶ μ' ἀφίνεις νὰ ὑποφέρω. Εἴκοσι χρόνια εἶναι τώρα ποῦ μ' ἀκολουθῆς κι' ὅμως ἀκόμη δὲν ἔμαθα τὸνομα σου.

Τί εἶσαι λοιπὸν ἀφοῦ σὲ στέλνει ὁ Θεός; μοῦ χαμογελᾷς χωρὶς νὰ συμμερίζεσαι τὴ χαρά μου· μὲ λυπᾷσαι καὶ δὲ μὲ παρηγορεῖς. Σήμερα μάλιστα σὲ εἶδα πάλι νὰ ἔρχεσαι. Ἡ νύχτα εἶτανε μελαχολικὴ καὶ ὁ ἀέρας χτυποῦσε τὰ παράθυρα μου. Εἶμωνα μόνος, ξαπλωμένος ἀπάνω στὸ κρεβάτι μου κι' ἀναπολοῦσα κάποια ἀγαπημένη θέση, ποῦ φαινόταν ἀκόμη ταραγμένη ἀπὸ ἓνα φλογερὸ φιλί· καὶ σκεφτόμωνα πόσο γλήγορα λησμονάει ἢ γυναῖκα καὶ αἰστανόμωνα πῶς ἡ καρδιά μου ἔλυωνε σὰν τὴ λαμπάδα.

Ἐβλεπα κάτι παλιὰ γράμματα, κάτι μαλλιά, λείψανα ἀγάπης καὶ ὄλα αὐτὰ τὰ περασμένα μοῦ φωνάζανε στ' αὐτί: τοὺς ὄρκους κάποιας μέρας. Ἐβλεπα αὐτὰ τὰ γαπημένα λείψανα καὶ τρέμανε τὰ χέρια μου, δάκρια τῆς καρδιάς μου, ποῦ ἡ καρδιά τὰ καταπίνει καὶ τὰ μάτια, ποῦ τὰ χύσανε δὲ θὰ τὰ γνωρίσουν αὔριο.

Ἐκρυφα προσεχτικά τὰ λείψανα αὐτὰ τῶν περασμένων εὐτυχισμένων ἡμερῶν καὶ εἶπα: πῶς ἐδῶ κάτου διατηρεῖται μόνο μπουκλίτσα ἀπὸ μαλλιά. Ὅπως ὁ βουτηχτῆς βυθίζεται μὲς τὰ βαθιὰ τῆς θάλασσας νερά, ἔτσι κ' ἐγὼ βυθισμένος μὲς τὴν ἀληθμονιὰ ἐκλαια μοναχός, μακριὰ ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου τῆ θαμμένη μου ἀγάπη. Ἐτοιμαζόμουν με κερί νὰ σφραγίσω τὸν ἀγαπημένο μου θησαυρό, γιὰ νὰ τόνε δώσω πίσω, ἀλλὰ δὲν μπορούσα νὰ τὸ πιστέψω, δίσταζα ἀκόμη καὶ ἐκλαια. Ὡ ἀδύνατη γυναίκα, ὑπερήφανη, ἄσκεπτη, χωρὶς νὰ θέλῃς θὰ με θυμηθῆς. Γιατί, Θεέ μου, ν' ἀρνιῶνταν τὴ σκέψη της, γιατί αὐτὰ τὰ δάκρια, τὰ κλάμματα, ἂν δὲ μ' ἀγαποῦσε; Ναι, μαραίνεσαι, πονεῖς, κλαῖς, ἀλλὰ ἡ χίμαιρα σου εἶναι πάντοτε ἀναμεταξύ μας. Ἐ! λοιπὸν χαῖρε, θὰ μετρήσης τίς ὥρες ποὺ θὰ με χωρίσουν ἀπὸ σένα. Φύγε, φύγε καὶ πάρε μαζί σου αὐτὴ σου τὴν ὑπερηφάνεια γιὰ νὰ ἐκανοποιήσης τὴ μαρμαρένια σου καρδιά. Φύγε, ἡ ἀθάνατη φύση δὲ θέλησε νὰ μοῦ χαρίσῃ ἔλα τὰ καλά. Φτωχὸ παιδί ποὺ ἤθελες νὰ εἶσαι ὠραῖο, χωρὶς νὰ ξέρῃς νὰ συγχωρῆς. Φύγε, φύγε, ἀκολούθησε τὸ πεπρωμένο σου. Ρίξε στὸν ἀέρα τὸ φλογερὸ ἔρωτα σου, τὸν κίονιο Θεὸ ποὺ τόσο ἀγάπησα. Μὰ ξάφνου μὲς τὴ σκοτεινὴ νύχτα εἶδα μιὰ μορφὴ νὰ γλυστράῃ χωρὶς θόρυβο. Εἶδα μιὰ σκιά

νὰ περνᾷ ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ νὰ ἔρχεται νὰ καθῆσθαι στὸ κρεβάτι μου. Τί εἶσαι λοιπὸν χλωμὸ πρόσωπο, τόσο σκεφτικὴ μορφὴ καὶ μαυροφορεμένη! Τί θέλεις φτωχὸ διαβατάριο πουλί. Εἶσαι κανένα ψεύτικο ὄνειρο; ἢ εἶσαι ἡ εἰκόνα μου ποὺ βλέπω μέσα σὲ κεῖνο τὸν καθρέφτη; Τί εἶσαι λοιπὸν φάντασμα τῆς νιότης μου, ἀκούραστε προσκυνητῆ; Πές μου, γιατί χωρὶς νὰ θέλω νὰ σὲ βρῶ πάντοτε νὰ κάθουσαι μὲς τὴ σκιά ποὺ πέρασα ἐγώ; Τί εἶσαι μοναχικὴ ἐπισκέπτη, ἐπίμονε ξένη τῆς λύπης μου. Τί ἔκαμες καὶ δὲν μπορεῖς νὰ μ' ἀποχωριστῆς; Ποιὸς εἶσαι καὶ γιατί παρουσιάζεσαι μόνο στίς μέρες τῆς θλίψης μου;

ΤΟ ΟΡΑΜΑ

Φίλε, τὸν ἴδιο ἔχουμε πατέρα. Δὲν εἶμαι οὔτε ἄγγελος σύντροφος σου οὔτε τὸ κακό. Δὲν εἶμαι ἐγὼ Θεὸς οὔτε διάβολος. Μόνομασες μὲ τὰ ληθινὸ μου ὄνομα σὰ μέλεγε ἀδερφό σου. Ὅπου πηγαίνεις θὰ σὲ ἀκοῦ λουθῶ καὶ ἔως τὸν τάφο σου. Ὁ οὐρανὸς μοῦ ἐμπιστεύτηκε τὴν καρδιά σου. Ὅταν πονῆς, χωρὶς δισταγμὸ νὰ ἔρχου σὲ μένα. Θὰ σὲ ἀκολουθῶ στὸ δρόμο, ἀλλὰ δὲν μπορῶ ν' ἀγγίξω τὸ χέρι σου.

Φίλε, εἶμαι ἡ μοναξιά!

(Alf. Musset)

Βασίλειος Μ. Ἀποσπερίτης

ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Ο ΔΙΓΙΑΝΟΣ

Στὴν Ἄρτα τ' ἄργα βαροῦν, στὴν Ἄρτα κάνουν γάμο
Ρηγόπουλο παντρεύονταν, βασιλοπούλα ἐπαίρνε
Ὅλον τὸν κόσμον κάλεσε τῆς γῆς τῆς ξακουσμένης,
Τὸ Δίγιανον δὲν κάλεσε πὸ τὴν ἀνεγνωμιὰ του,
Γιατὶ σκοτώνει τοὺς γαμπροὺς καὶ παίρνει τὲς νυφᾶδες.
Κι' ὁ Δίγιανος ξεφώνησε πὸ μιὰ ψηλὴ ραχοῦλα:
—Καὶ ποιὸν γαμπρὸν ἐσκώτωσα καὶ ποιά νύφη ἐπῆρα;
Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε τὸ λόγο δὲν ἀπέπεισε,
Νάτος κι' ὁ Γιᾶνος, πῶφτασε στὸ Μαῦρο καβαλλάρι.
Πιάν' τὸ γαμπρὸ ἀπ' τὰ μαλλιά, τὴ νύφη ἀπὸ τὴ μέση.
Καὶ λέει στὸ ψίκι τ' ἄφωνο, τὸ κρουπαταγωμένο:
—Χίλια φλωριά γιὰ τὸ γαμπρὸ γιὰ νύχη τὴ ζωὴ του,
Καὶ τὴ νυφούλα τὴν καλὴ κάνω δικὸ μουταίρι.

Η ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΤΑΣ

Στὸ φίλο μου Χ. Χριστοβασίλη

Σὲ κύματ' ἀπαλὰ
μιὰ τράτα ἀργοκυλᾷ.
Τράτα ποὺ πρωτοτάξειδη πρώτη ψαριά ἀρχινίζει.
Μὲ τὰ καλόφκιαστα κουπιά
—λάμνετε ἀσπρόντυτα παιδιὰ—
μόλις τὸ κύμα ἀγγίζει.

Μπρὸς στ' ἀκρογιαλὴ ἐστάθηκε ὅπου μοσκοῦν τὰ φύκια,
σέρνουνε τὰ πλεμμάτια
παιδιὰ μὲ γλυκὰ μάτια,
ποὺ μὲ λουλούδια καὶ φλουριά
τὰ ραίνουν, —σέρνετε παιδιὰ—
κορίτσια στὴν ἀκρογιαλιά, ναῦτες ἀπ' τὰ καΐκια.

Σέρνετε ἀσπρόντυτα παιδιὰ, ζυγῶσαν τὰ πλεμμάτια,
ψάρια σπαράζουν ἀργυρὰ
φιλὴ βροχὴ σηκώνοντας πάνω στὰ δλοήσυχα νερά.
Σέρνει καὶ μιὰ ὄμορφη κυρὰ—λαχταριστὰ σέρνε κυρὰ—
καὶ τῶν παιδιῶν γιὰ σὲ ἡ καρδιά πάει νὰ γενῆ κομμάτια.

Πλούσια ψαριά γιομάτη
στὸ νειόφκιαστο πλεμάτι,
γιατὶ πάνω στὸ στέγνωμα στὸ μῶλο ξαπλωμένο,
κάτασπρη γάμου συνοδιά
—γειὰ σας ἀσπρόντυτα παιδιὰ—
ζευγάρι εὐτυχισμένο
τὸ πέρασε διαβαίνοντας γοῦρι νάρθη στὴν τράτα,
γαμπρὸς γλυκὸς ξανθὸς καὶ νύφη μαυρομάτα.

Α. Ἀκροθαλασσίτης

ΤΗΝ ΩΡΑ, ΠΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΕΙ Ο ΗΛΙΟΣ...

(Μυθιστόρημα-μικρογραφία.)

Στὴν Βρυσοῦλα τοῦ χωριοῦ.

Πᾶν, τέλειωσε καὶ αὐτὴ ἡ μέρα.
Μιὰ πληχτική, λυπητερὴ μέρα.
Ὅπως ὄλες.
Ἄπὸ τὲς σκοτεινὲς γωνιὲς τοῦ δωματιοῦ

ἔρχονται, σὰν φεῖδια, οἱ ἄκρες τοῦ μαύρου πέ-
πλου τῆς Νύχτας, ποῦ ἔρχεται κρυφὰ-κρυφὰ
νὰ πάρῃ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ὄλην τὴν Πλάση.

Κάποιος παίζει κιθάρα ἐκεῖ κάτω καὶ
τραγουδάει τραγοῦδι παραπόνου.

Οἱ στεναγμοὶ τοῦ τραγοῦδιου, ἀγκαλια-
σμένοι σφιχτὰ μὲ τὸ κλάμα τῆς κιθάρας,
μπαίνουν μὲς στὸ δωμάτιο σιγανὰ σιγανὰ,
σὰν κλέφτες, γεμίζουν ὅλο τὸ σπίτι καὶ

ἕστερα χάνονται, λύνουν μὲς στὸ λεπτὸ σκοτάδι...

Πάη, τέλειωσε καὶ αὐτὴ ἡ μέρα!

* *

Τὴν ὥρα, ποῦ βασιλεύει ὁ ἥλιος, κάθονται οἱ δύο τους στὸν ἐξώστη.

Τὸ βλέμμα τους εἶναι στυλωμένο ἔμπρὸς—θαρρεῖς σκαλίζει ναῦρη κἄτι μέσα στὸ Ἀπέραντο, ἀνασηκόνοντας ἕναν βαρύν, πυκνὸν πέπλο, ποῦ κρύβει πίσω του χρόνια παλιά, χρόνια χρυσά, στολισμένα μὲ ρόδα δίχως ἀγκάθια...

Ὅπως τὸ κῦμα παραδέρνει τὴν ἀχτὴ, ἔτσι καὶ οἱ ἀναμνήσες, ποῦ χορεύουν ἕναν ἄγριο χορὸ μὲς στὸ μυελό τους, δέρνουν τὰ στήθια τους, ποῦ ἔχουν μακρὰ διωγμένη τὴν Ἀγάπη τους τῶν περασμένων χρόνων.

Οἱ ἀναμνήσες!...

Εἶναι εἰκόνες κι' εὐτυχισμένων καὶ μαύρων στιγμῶν, ποῦ κύλισαν ἀθόρυβα μὲς στὸ θολὸ ποτάμι τῶν Αἰώνων.

Ἀναμνήσες!

Μαγεμένες εἰκόνες, ποῦ δείχνετε ἀδερφωμένη τὴν ἄδολη Χαρὰ μὲ τὲς βαρεῖες ἀλυσίδες τῆς Λύπης!

* *

... Αὐτὸ εἶναι μιὰ νεκρανάσταση:

—Βλέπουν τὸν κάμπο νὰ φορᾷ τὰ πράσινα στολίδια του.

Νά, τὰ πλατάνια τὰ βάθυσκια, νά, οἱ καστανιές, νά, οἱ βρύσες μὲ τὰ γάργαρα νερά...

Ἀνασηκόνοντας τὴν κρῦα πέτρα τοῦ τάφου της, προβαίνει—ἀναστημένη, ζωντανή!—ἡ Ἀγάπη τους, ποῦ τὴν ἔχουν ξεχασμένη τόσα χρόνια, ποῦ τὴν ἔχουν διωγμένη μακρὰ ἀπὸ τὰ στήθια τους.

Τὸ ἀνοιξιὰτικο ἀγεράκι χαϊδεύει ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους τὲς κορφὲς τῶν δέντρων. Ἰδέ το πῶς σκεπάζει μὲ φιλιὰ τὰ φύλλα τῆς καστανιάς, ποῦ ἄπλωσε τὰ κλαδιά της ἴσια ἐπάνω ἀπὸ τὴν Βρυσούλα μὲ τὸ κρῦο τὸ νερό! Λέγει κι' αὐτὸ τὸ τραγουδάκι του—Χαρὰς τραγούδι, Ζωῆς τραγούδι, τραγούδι ἀνοιξιὰτικο!

Τὸ γλωμοπρόσωπο φεγγάρι ἀπαλοχύνει τρεμουλιαστὰ τὸ γλυκὸ του φῶς. Δυὸ-τρεῖς ἀχτίνες γλυστροῦν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ φωτίζουν μὲ λάμψη λυπητερὴ τὸ πρόσωπο Ἐκείνης.

Εἶναι μελαγχολικὴ αὐτὴ ἡ λάμψη. Εἶναι γεμάτη θλίψη μυστικὴ.

Θαρρεῖς καὶ τὸ φεγγάρι λυπᾶται, θαρρεῖς καὶ ξέρει ἀπὸ προτύτερα τί θὰ συμβῆ ἕστερα ἀπὸ χρόνια...

* *

Τὸ ἀγεράκι παίξει μὲ τὰ φύλλα.

Τοὺς δίνει ἀπὸ ἕνα φίλημα, τοὺς ψιθυρίζει στὰ πεταχτὰ κάποιο κρῦφιο μυστικὸ, ποῦ τᾶκουσε διαβαίνοντας, καὶ πάει παρακάτω ἐλεύθερο καὶ γλήγορο, ὅπως πάντοτε.

Ἀκοῦς; Ἀκοῦς; Τὰ φύλλα τῆς καστανιάς καὶ τῆς βρύσης τὰ τρεχάμενα νερά λέγουν γλυκὸ τραγούδι...

Ἀλαφρογέρνει Ἐκείνη στὴν ἀγκαλιά του.

Ἐκεῖνος τῆς ψιθυρίζει ντροπαλὰ ἀγάπης λόγια.

Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποῦ τὰ ξεστομίζει. Ἀπὸ ποῦ ν' ἀρχίσῃ; Τί νὰ πρωτοεῖπῃ; Λόγια ποῦ νὰ ζωγραφίζουν τὴν παρθένα ὁμορφιά της; Ὅρκους φριχτοὺς γιὰ νὰ τὴν κἀνὴ νὰ πιστέψῃ ὅσα λέγει;

Τί νὰ πρωτοεῖπῃ; Ἀπὸ ποῦ ν' ἀρχίσῃ;

Σωπαίνει. Τὴν κυττάζει μὲς στὰ μάτια.

Καὶ ἡ φωτιὰ τῶν ὠραίων ματιῶν Του καθρεφτίζεται ἐκεῖ μέσα καὶ κολυμπάει καὶ βουτάει καὶ πάει ἴσια μέσα στὴν Ψυχὴ Της:

—Τὴν ρωτᾷ.

Μόλις-μόλις ἀκούεται, ντροπαλὴ ἡ ἀπάντησή Της. Εἶναι εὐτυχισμένη αὐτὴν τὴν ὥρα. Κι' ἐκεῖνος. Κι' οἱ δύο τους.

Ἡ καστανιά, ποῦ σκύβει ἀπὸ ἐπάνω καὶ τοὺς βλέπει, ἂν τὴν ρωτοῦσαν, δὲν θὰ μπορούσε νὰ πῆ ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο εἶναι πλεῖο εὐτυχισμένος...

Ἀταχτα-ἄταχτα χτυπᾷ ἡ Καρδιά Της μὲς στὸ στήθος.

Θαρρεῖς πῶς, νά, τώρα θὰ τὸ κἀνὴ κομμάτια καὶ θὰ φύγῃ πεταχτὴ ἀπὸ μέσα νὰ πάη

νὰ ἀγκαλιάσῃ τὴν Καρδιά Ἐκείνου, τοῦ Μάγου μὲ τὰ ὁμορφα μάτια.

Εἶναι εὐτυχισμένοι κι' οἱ δύο τους.

Εὐτυχισμένοι ἀπὸ φλογερὴ, ἀπὸ καυτερὴ Εὐτυχία.

* *

Παίζει τ' ἀγέρι μὲ τὰ φύλλα.

Ἀκοῦς; Ἀκοῦς; Τῆς καστανιάς τὰ φύλλα καὶ τῆς Βρυσούλας τὰ κρουσταλένια τὰ νερά λέγουν γλυκὸ τραγούδι.

Τὰ κάτασπρα, τὰ ἀλαβάστρινα χέρια Της Τὸν σφιγταγκαλιάζουν.

Τὰ χεῖλη τους ἐνώνονται. Καὶ μὲ κάθε φίλημα Ἐκεῖνος κλέφτει, ρουφάει τὴν Ψυχὴ τῆς Κόρης. Κι' Ἐκείνη τὴν Καρδιά Του.

Γλυκὸ τραγούδι, Ἀγάπης τραγούδι λέγουν τῆς καστανιάς τὰ φύλλα καὶ τῆς Βρυσούλας τὰ τρεχάμενα νερά...

* *

Πέρασαν χρόνια.

Τὰ νερά τῆς Βρυσούλας δὲν κελαῖδουὺν πλεῖα.

Κακὸς Βοριάς ρήμαξε τῆς καστανιάς τὰ φύλλα.

Δὲν λέγουν τὸ τραγούδι τους, τὸ μυστικὸ τραγούδι τους, σὰν πρῶτα...

Τὴν ὥρα, ποῦ βασιλεύει ὁ ἥλιος, κάθονται οἱ δύο τους στὸν ἐξώστη, σὰν νά εἶταν ξένοι, ὅπως διόλου ξένοι ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον.

Κλαίει ἡ κιθάρα.

Παράπονο εἶναι τὸ τραγούδι, ποῦ ἀκούεται ἐκεῖ κάτω τὴν ὥρα, ποῦ βασιλεύει ὁ ἥλιος!

Κι' ἐκεῖνοι δὲν κυττάζουν πλεῖα σὰν πρῶτα, ὄρες ὀλάκερες, ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ἀπὸ τὰ μάτια.

Ἐχουν στυλωμένο τὸ βλέμμα τους στὸ Ἀπέραντο.

Θέλουν νὰ ἀναστήσουν παλιὲς εἰκόνες, ξεχασμένες. Θέλουν νὰ ζωντανέψουν τὲς μέρες τῆς Χαρὰς καὶ τῶν φιλιῶν, ποῦ τραγουδοῦσαν τῆς καστανιάς τὰ φύλλα καὶ τῆς Βρυσούλας τὰ νερά.

Θέλουν νὰ ἀναστήσουν αὐτοὺς τοὺς περα-

σμένους τοὺς καιροὺς γιὰ νὰ ζεστάνουν—ἄς εἶναι καὶ γιὰ μιὰ στιγμή μοναχὰ—τὰ σπαραγμένα στήθια τους, τὰ ἀδειανὰ ἀπ' Ἀγάπη.

Χαμένοι κόποι!...

Πικρὸ τραγούδι, ποῦ μοιάζει σὰν μυρολόγι, λέγει ἡ καρδιά τους, ἡ ραγισμένη τους καρδιά:

Κλαίει μιὰ περασμένη-ξεχασμένη Ἀγάπη ποῦ τὴν ἔθαψαν οἱ ἴδιοι μὲ τὰ χέρια τους.

* *

Τὴν ὥρα, ποῦ βασιλεύει ὁ ἥλιος, κάθονται οἱ δύο τους στὸν ἐξώστη, σὰν νά εἶταν ξένοι, ὅπως διόλου ξένοι.

Στενάζουν οἱ χορδὲς τῆς κιθάρας.

Παράπονο εἶναι τὸ τραγούδι, ποῦ τρεμοσβύνει ἐκεῖ κάτω.

Καὶ ἡ ψυχὴ τους κλαίει, κλαίει ἀπαρηγόρητη.

Τὴν ὥρα, ποῦ βασιλεύει ὁ ἥλιος...

Χαρίλαος Σεπτενμένος

WALT WHITMAN

Σ' ΕΚΕΙΝΟΝ ΠΟΥ ΣΤΑΥΡΩΘΗΚΕ

—Τὸ πνεῦμα μου ἐνώνεται μὲ τὸ δικό σου, ἀγαπητέ μου ἀδερφέ.

—Μὴ νοιάζεσαι μὲ τὸ ὅτι πολλοὶ ποῦ ψάλλουν τοὺς ἐπαίνους σου, δὲν σὲ καταλαβαίνουν.

—Γιατί, ἐγὼ ποῦ δὲν ψάλλω τὰ ἐγκώμια σου Σὲ καταλαβαίνω.

—Χαίρομαι, ὦ Σύντροφε, ὅπου σὲ ἀναθυμοῦμαι ἰδιαίτερα γιὰ νὰ σὲ χαιρετήσω, καὶ γιὰ νὰ χαιρετήσω ὅλους ὅσοι εἴτανε μαζί σου πρὶν, καὶ ἀπὸ τότες καὶ ὅσους θάρθουν.

—Γιὰ νὰ ἐργαστοῦμε ὅλοι μαζί, μεταδίνοντας τὸ ἴδιο καθήκον καὶ τὴν ἴδια κληρονομία.

—Ἐμεῖς, οἱ λιγοστοὶ ὅμοιοι, ὅπου λίγο μᾶς ἐνδιαφέρουν οἱ χῶρες καὶ οἱ καιροί.

—Ἐμεῖς ποῦ ἀγκαλιάζομε ὅλα τὰ σύμ-

παντα, ὅλα τὰ δόγματι, ὅλες τις θεολογίες.

—Ἐμεῖς πού αἰστανόμαστε καὶ συνυποφέρουμε μὲ ὅλους. Ἐμεῖς οἱ βαθυγνώστες, δικαιοκρίτες, ἐμῆς τὸ κοινὸ μέτρο τῶν ἀνθρώπων.

—Ἐμεῖς πού περιτριγυρίζουμε σιωπηλοὶ ἀνάμεσα στὶς συζητήσεις καὶ τὶς ὁμολογίες, χωρὶς νὰ ἀπαρρίχνουμε τοὺς συζητητὲς οὔτε τίποτα ἀπ' ὅτι ὁμολογᾶνε.

—Ἀκούομε τὶς ταραχές τους καὶ τοὺς θόρυβους πού ξεκουφαίνουνε, κι' ἀπὸ παντοῦ μᾶς καταπνίγουν οἱ διαμάχες τους, οἱ ζούλιες τους, οἱ κακογλωσσίες τους.

—Καὶ κάνουνε γύρω μας ἕναν κύκλο νὰ

μᾶς ἐμποδίζῃ γιὰ νὰ μᾶς περικλείουν, ὡ συντροφε!

—Ὡς τόσο ἐμεῖς ἐλεύθεροι ἀπὸ τοὺς κύκλους διαβαίνομε ἐλεύθεροι τὴν Γῆν ὅλη, ταξιδεύομε σὲ κάθε διεύθυνση ὥσαμε πού νὰ ἀποτυπώσουμε τ' ἄσβυστα σημάδια μας στοὺς καιροὺς καὶ στὶς ἐποχὲς ὅλες.

—Ὡσαμε πού νὰ διαφεντέψουμε καὶ νὰ ἀφομοιώσουμε τοὺς καιροὺς καὶ τὶς ἐποχὲς, ὥσαμε πού οἱ ἄντρες καὶ οἱ γυναῖκες τῶν φυλῶν πού θᾶρθουνε, νὰ ὁμολογηθοῦνε ἀδέρφια καὶ φίλοι ὅπως εἴμαστε κ' ἐμεῖς.

Ἀλεξάντρα Ν. Σαντοριναίου

ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ

Ἡ ἐσπέρα μαλακώτερα κάνει νὰ πάλλουν τᾶνθη γύρω σὲ κύκλο γυναικῶν πού ράθυμες καθῆσαν κ' οἱ φορεσιῆς πού φαίνονται σὰν ἄνθιση ἀπλωμένη μὲ τὴ λευκὴ ἀρμονία τους φωτοβολοῦν τὴ χλόη. Τὰ σχήματα τ' ἀβέβαια λούζει ἡσκίος λίγο λίγο. Καὶ σὲ βραχιόλια, τραχηλιῆς καὶ χρυσοδαχτυλίδια, πού γέμισαν τὰ χέρια τους, τὰ στήθια, τὰ δαχτύλια, μὲ πολυτέλεια βαρεῖα ἀλλοτιγῶν κυράδων, ἀπ' τὸ ὕψος οὐρανοῦ βαδιοῦ, ξάστερου γαλαζένιου, τὸ ἄστρο πού ἀνάβει ἐκεῖ ψηλά, ἀνάβει μύρια ἀστέρια. Καὶ μυστικὰ φλοισβίζουνται ἡ ἀνάβρα στὸ χαβούζι πέφτει ξανά στὶς ἄκριες του σὰν ἀραχνιένια πάχνη. Λές, σταματώντας τὶς βοῆς τῆς πολιτείας τὸ διάβα τὰ δέντρα πού ἐμεγάλωσαν, τὰ φύλλα τους σιμώνουν γιὰ νὰ μαζέψουν τὸν ἀχὸ γυαλοῦ, πού ἀποκοιμῆται σὲ κάπιο κόλπο ἀλαργινὸ—ἀλλοτινὸ λιμάνι. Τὸ ἀνάβλεμμα κ' ἡ στάση τους νοθρότερα ἔχουν γίνει στὴ σιωπὴ τῆ θεϊκῆ πού ἐνάνει τες μὲ τὰ ὄντα καὶ κάμει τὸ στήθακι τους πρὸ σὲ στιγμὲς φουσκώνει νὰ τὸ περνάει φρικίασμα γλυκιᾶς ἀδελφωσύνης. Μὲς τὴν ψυχὴ τῆς καθεμιὰ σ' ὄνειρο ὠραῖο ἀφίνει τῆς νύχτας τὴν ἀγνότητα μ' ἀργὲς πνοὲς νὰ πέφτῃ. Κι' ὅλες μαζί ἀναπνέοντας στὸ γαλανὸν ἀγέρα τὴ νέα ψυχὴ τῶν λουλουδιῶν, πού τὶς ἀφίνει κάτι, ξανααδίνουνε σαυτὰ, κρυμμένες τὶς ψυχὲς τους μέσα σὲ μύρα πού ἡ ψυχὴ ζεῖ λουλουδιῶν χαμένων

Leon Dierx

M.

Jofh Keats

LA BELLE DAME SANS MERCI

Ἄχ! τί ἔπαθες ὦ πλάσμα ἐσὺ κακόμοιρο πού πᾶς μονάχο καὶ χλωμὸ βαριά-βαριά, τὰ βοῦρλα ἀπὸ τὴ λίμνη ξεραθῆκανε, σπαίνουν τὰ πουλιὰ.

Ἄχ! τί ἔπαθες, ὦ πλάσμα ἐσὺ κακόμοιρο τόσο-ν-ἀλίθωρο καὶ τόσο γοερό; τῆς Βερβερίτσας ἡ ἀποθήκηγέμισε, σώθηκε ὁ θέρος πιό.

Βλέπω ἕνα κρίνο στὸ δικό σου μέτωπο ἀπὸ καμὸ βρεμένο κι' ἀπὸ θέρη ὄγρο καὶ ξέθωρο ἕνα ρόδο πὰ στὸ μάουλο σου σὲ τέλειο μαρασμό.

Μέσ' στὰ λιβάδια μιὰ κερά-ν-ἀντάμωσα νεράιδες εἴτανε πανώρια κορασιά· εἶχε μακριὰ τὴν κόμη, τὸ πόδι ἀλαφρί, κ' εἶχε ἄγρια τὴ ματιὰ.

Πὰ στὸ καμαρωτὸ τὴν ἔθεσα ἄτι μου, καὶ δὲν εἶδα ὡς τὸ βράδι τίποτ' ἄλλο πιά· γιὰ τὸ λὸξὰ ἀκκουμποῦσε καὶ τραγοῦδα νεράιδας μελωδιά.

Ἐκαμα μιὰ κιολάντα γιὰ τὴν κόμη τῆς, μὰ καὶ βραχιόλια καὶ μιὰ ζώνη-ν-ἀπ' ἀνθούς· ὡσὰν νὰ μ' ἀγαποῦσε μιὰ μὲ κοίταξε μὲ στεναγμοὺς γλυκούς.

SPLEEN

Εἶναι μιὰ συλλογὴ ποιήματα τοῦ Κώστα Οὐράνη, νέου ποιητῆ, μὲ στίχους χωρὶς ὁμοιοκαταληξία. Τίποτε ἰδιαίτερο δὲ σοῦ ξυπνοῦνε. Ὁ ποιητὴς σὲ πνίγει μὲ τὴ στενοχώρια του καὶ τὸν ὀλοφυρμό του, πού μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ἀληθινὰ οὔτε ἀπὸ στενοχωρημένη ψυχὴ οὔτε ἀπὸ πονεμένη. Στὰ περισσότερα ποιήματα θαμποβλέπει κανεὶς τὴ ζωὴ πού περνοῦσε σὰν τὰ ἔγραφε. Μιὰ σκέψη δὲν τοῦ ἀρνούμαστε, ἀλλὰ σκέψη κοινή, πολλές

Μοῦ βρῆκε-ν-ἄγριο μέλι, μάννας τ' οὐρανοῦ σταλιές, καὶ ρίζες γοῦστο πού εἶχανε γλυκό, κ' εἶπε μὲ γλώσσα ἀλλόκοτη-ν-ἀληθινὰ, στ' ἀλήθεια σ' ἀγαπῶ.

Μὲ πῆρε μέσ' στὴ νεραϊδίσια τῆς σπηλιά, κ' ἐκεῖ μ' ἀγνάντεψε μὲ στέναγμα βαθί, κ' ἐκεῖ ἔκλεισα τ' ἄγρια, θλιμμένα μάτια τῆς μὲ τοῦ ὕπνου τὸ φιλί.

Κ' ἐκεῖ στὴ χλόη ἀλαφροκοιμηθήκαμε, κ' ἐκεῖ ὄνειρεύτηκα, ὠϊμένα στὸ κακό, τ' ὄνειρο τὸ στερνό-ν-ὄπου ὄνειρεύτηκα πὰ στὸ ψυχρὸ βουνό.

Εἶδα χλωμοὺς ρηγάδες, βασιλόπουλα χλωμοὺς πολεμιστάδες μὲ νέκρας θωριά, ὄπου φωνάζανε «La belle dame sans merci σκλάβο τῆς σ' ἔχει πιά».

Εἶδα τὰ λιμασμένα χεῖλια τους θαμπά, πού χάσκαν καὶ μοῦ δίναν μήνυμα φριχτό, καὶ ξύπνησα κ' ἰδοὺ ἔδωπέρα βρέθηκα πὰ στὸ ψυχρὸ βουνό.

Καὶ γιὰ τ' αὐτὸ ἔχω ἔδωπέρα διαμονὴ καὶ πάω μονάχος καὶ χλωμὸς βαριά-βαριά, τὰ βοῦρλα ἀπὸ τὴ λίμνη κι' ἂν ξεραθῆκαν κι' ἂν δὲ λαλοῦν πουλιὰ.

Γιώργος Φιλήντας

φορὲς εἰπωμένη. Σὲ μερικὰ σημεῖα μᾶς λέγει πὼς ἂν εἶναι νέος θὰ γράψῃ μιὰ μέρα πολὺ καλά. Ὁ σημερινὸς ὑστερισμὸς του θὰ πέσῃ. Παραθέτομε ἕνα ἀπὸ τὰ καλῆτερα ἐξάστιχα:

Ἦ οἱ λιτανεῖες τῆς θλίψης τῆς ἀνάιτας ὄπου μαζώνονται—ἔτσι ὡς σμάρι κορακιῶν, πάνου ἀπὸ σαπισμένα πτώματα ἄταφα γύρω τριγύρω ἀπ' τῆς καρδιᾶς μου τὴ νεκρόκασσα πού τὴν καρφώνουν μὲ βαριά κι' ἀργὰ χτυπήματα οἱ ὄρες οἱ μονότονες, οἱ αἰώνιες σημαίνοντας...

Γιάννος Γαρμπῆς

ΔΗΜΟΤΙΚΟ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟ

—Μηλίτσα πούσαι στὸ γκρεμνὸ, τὰ μῆλα φορτωμένη,
τὰ μῆλα σου λυμπίστηκα, μὰ τὸ γκρεμνὸ φοβοῦμαι.
—Καὶ σὰ φοβάσαι τὸ γκρεμνὸ ἔλα τὸ μονοπάτι,
Τὸ μονοπάτι μ' ἔβγαλε σὲ μιὰ ρημοκκλησίτσα,
βλέπω σαράντα μνήματα ἀδέρφια κι' ἀξιδέρφια
κ' ἓνα μικρὸ μνημόπουλο ξεχωριστὸ ἀπ' τ' ἄλλα,
δὲν τῶδα καὶ τὸ πάτησα ἀπάνω στὸ κεφάλι,
ἀκοῦ τὸ μνήμα καὶ βογγᾶ καὶ βαρυνασπενάζει:
—Τὶ ἔχεις μνήμα μ' καὶ βογγᾶς καὶ βαρυνασπενάζεις,
μὴν εἶν' τὸ χῶμα σου βαρὺ κ' ἡ πλάκα σου μεγάλη.
—Δὲν εἶν' τὸ χῶμα μου βαρὺ κ' ἡ πλάκα μου μεγάλη,
μόν' ἦρτες καὶ μὲ πάτησες ἀπάνω στὸ κεφάλι,
τάχα δὲν εἴμουν κ' ἐγὼ νιός, δὲν εἴμουν παλλικάρι,
τάχα δὲν ἐπερπάτηξα τίς νύχτες μὲ φεγγάρι;
Καὶ νύχτες ἐπερπάτηξα κι' αὐγὲς ἐγύρισα τίς
μ' ἀλήθεια τίς μελαγχρινὲς ἐγλυκοφίλησα τίς.
—Τίς λύπες σου ἦρτες κ' ἔχυσες δωνὰ στὸ λυποστάσι,
γιὰ ν' ἀπολυώνης τίς ψυχὲς ποὺ κοιτουνται στὸ χῶμα.
—Αὐγὲς μὴν ἔρτης νὰ μὲ διῆς οὐτ' ἀπομνημέρια,
παίρνε τὴ στράτα τίς νυχτιὲς κ' ἔρχου μὲ τὸ φεγγάρι
καὶ κλαῖγε με πονετικά, κλαῖγε με πεθαμένα
νὰ ξαποστάσ' ὁ θρῆνος μου τὸ βουγγητὸ νὰ πάρη.

(Ἄπ' τὴ συλλογὴ μου)
B. M. Κορυφῆς

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΑΜΙΕΛ

18 Μαρτίου 1869—Ὁ θνητὸς ἄνθρωπος
εἶναι μονάχα μιὰ ποικιλία ἐφήμερου. Κοιτά-
ζοντας τίς ὄχθες τοῦ Ροδανοῦ, ποὺ εἶδαν τὸν
ποταμὸ νὰ κυλᾶ δέκα καὶ εἴκοσι χιλιάδες χρό-
νια, ἢ μόνον τὰ δέντρα τῆς λεωφόρου τοῦ νε-
κροταφείου, πὺν εἶδαν νὰ περνοῦν τόσα λεί-
ψανα ἀπὸ δύο αἰῶνες τώρα, ξαναβρίσκοντας
τοὺς τοίχους, τὰ προχώματα, τὰ μονοπάτια,
ποὺ μὲ εἶδαν νὰ παίζω ὅταν εἴμουν παιδί,
θωρώντας ἄλλα παιδιά νὰ τρέχουν ἐπάνω
στὴ χλόη αὐτῆς τῆς κοιλάδας τοῦ Πλαινπα-
λαί, ποὺ ἔφερε τὰ πρῶτα μου βήματα, ἐν-
νοιῶσα τὴ σκληρὴ αἴσθησι τῆς ματαιότητος
τῆς ζωῆς καὶ τοῦ διαβατάριου τῶν πραγμά-
των. Ἐνοιῶσα νὰ κυματίζῃ ἀπὸ πάνω μου
ὁ ἦσκιος τοῦ δέντρου τοῦ θανάτου. Ἄγαν-

τεψα τὴ μεγάλη, τὴν ἀδιάλλαχτη ἄβυσσο, ποὺ
βαραθρώνονται ὅλες οἱ χίμαρες ποὺ λέγον-
ται ὄντα. Εἶδα πὼς οἱ ζωντανοὶ εἶναι ἀνεφάν-
τασματὰ μονάχα, ποὺ φτερουγίζουνε γιὰ μιὰ
στιγμὴ ἀπάνω στὴ γῆ τὴν καμωμένη ἀπὸ τὴ
στάχτη τῶν πεθαμένων, καὶ ποὺ γυρίζουν
πίσω γοργά, γοργά στὴν αἰώνια νύχτα, σὰ
φωσφορικὲς ἀτμίδες στὸ χῶμα. Τὸ μὴδὲν τῶν
χαρῶν μας, τὸ ἀδειανὸ τῆς ὑπαρξῆς, τὸ μά-
ταιο τῶν φιλοδοξιῶν μας, μὲ γεμίζανε μὲ μιὰ
γαλήνια ἀπογοήτευσι. Ἄπο λύπη σὲ ἀπογοή-
τευσηκατάντησα στὸ βουδισμό, στὸ παγκόσμι-
ἀποκάμωμα. Ἡ ἐλπίδα μιᾶς πανευτυχισμένης
ἀθανασίας θάξιζε καλύτερα...

Π. Α. Π.

ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

ΤΟ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Εἶχαμε γράψει ἄλλοτε πὼς συστήθηκε
σύλλογος στὴν Πόλη μας μὲ σκοπὸ τὴν ἐπι-
κράτησι τῆς δημοτικῆς γλώσσας καὶ τὴν
προκοπὴ τῆς λογοτεχνίας. Τὸ ὄνομα του εἶ-
ταν «Διγενῆς -Ακρίτας». Εἶχε ψηφιστῆ κι'
ὁ κανονισμὸς του καὶ ὀριστῆ καὶ τὸ διοικη-
τικὸ συμβούλιο. Ὑστερα ὅμως ἀπὸ ὀριμότερη
σκέψι ἀλλάχτηκε τὸ ὄνομα καὶ ὁ σύλλογος
ποὺ λειτουργεῖ σήμερα θαυμάσια ὀνομά-
στηκε «Προοδευτικὸ Κέντρο». Ὁ σκοπὸς του
εἶναι πάντα ὁ ἴδιος: ἡ ἐπικράτησι τῆς δη-
μοτικῆς γλώσσας καὶ ἡ προκοπὴ τῆς λογο-
τεχνίας μας, τῆς ἐκπαίδευσης καὶ ὅτι ἄλλο
σχετίζεται μὲ τὴν ἐθνικὴ ζωὴ μας. Ὁ κα-
νονισμὸς ἀπλοποιήθηκε. Συντάχτηκε συμ-
φωνότερα μὲ τίς κοινωνικὲς μας συνθήκες
καὶ τὸ χαραχτήρα μας καὶ δόθηκε κι' ὅλας
στὸ ἀρμόδιο κυβερνητικὸ τμήμα γιὰ νὰ ἐπι-
κυρωθῆ. Ὀρίστηκε νέο διοικητικὸ συμ-
βούλιο ἀπὸ τοὺς κ. κ. Π. Καλαϊσάκη, Ἄντ.
Γιαλούρη, Παν. Μπεκὲ καὶ Α. Γεωργιάδη,
συμβούλους, Ν. Σαντοριναῖο, ἔφορο τοῦ Συλ-
λόγου, Ἄλ. Βιτάλη, ταμίας καὶ Γ. Δαμόρη,
γραμματικὸ. Νοικιάστηκε μιὰ ὠραία καὶ εὐ-
ρύχωρη αἴθουσα στὴν ὁδὸ Πολωνίας, ἐπά-
νω ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο τοῦ κ. Παλαμάρη.
Τὸ «Προοδευτικὸ Κέντρο» ἐργάζεται τώρα
ταχτικά γιὰ τὴ σύστασι τμημάτων, ἐπιστη-
μονικοῦ, καλλιτεχνικοῦ, λογοτεχνικοῦ, καὶ
ὀποιουδήποτε ἄλλου, ποὺ θὰ μπορέσῃ νὰ συν-
τελέσῃ στὴν ἀναμόρφωσι τῆς πνευματικῆς
μας ζωῆς καὶ τὴ στερέωσι τοῦ ἐθνικοῦ μας
χαραχτήρα. Ἴσως ὕστερα ἀπὸ λίγον και-
ρὸ ἴσως δημοσιεύσουμε ἐδῶ τὸ καταστατικὸ, γιὰ
νὰ γίνῃ γνωστὸ σὲ ὅλους ποὺ θὰ μπορέσουνε
νὰ βοηθήσουνε τὸ ἔργο τοῦ Συλλόγου.

Ἡ Ἐναρμονισμὴ τῆς Ἐκκλ. Μουσικῆς

Στὶς ἔντεκα τοῦ περασμένου μηνὸς ὁ κ.
Σ. Σταματιάδης μίλησε στὸ Φιλ. Σύλλογο
γιὰ τὴν ἐναρμονισμὴ τῆς ἐκκλ. μουσικῆς. Μὲ
λίγα λόγια, ἀλλὰ χρωματισμένα καὶ φιλο-
σοφημένα, παστρικά καὶ ξάστερα, ἔπεισε τὸ
ἀκροατήριον του, ποὺ καταπλημμυροῦσε τὴν
αἴθουσα, πὼς ἡ ἐκκλ. μας μουσικὴ εἶναι δυ-
νατὸ νὰ ἐναρμονιστῆ καὶ ἡ ἐναρμονισμὴ δὲν
πειράζει διόλου οὔτε τὸν ἐθνικὸ τῆς χαρα-
χτήρα οὔτε τὸ θρησκευτικὸ, ὅπως πιστεύουν
σήμερα οἱ περισσότεροι τῶν ἱεροφαλτάδων.
Πρὶν καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴ διάλεξι χορὸς ἀπὸ
μαθητῆς τοῦ Ἑλληνογαλ. Λυκείου, τοῦ κ.
Βατελώ, ἔψαλε μερικὰ τεμάχια μὲ ἐπιτυχία,
ποὺ κατενθουσίασαν τὸ ἀκροατήριον. Σχετικὰ
μὲ τὴ διάλεξι τοῦ κ. Σταματιάδη λάβαμε
μιὰ κριτικὴ ἐπιστολή, ποὺ γιὰ λόγους δὲν
τὴ δημοσιεύουμε. Παίρνομε ὅμως τὸ παρα-
κάτω χαρακτηριστικὸ μέρος:

«Μὲ τὴν ἐργασίαν του αὐτῆ ὁ φιλόπνοος
καθηγητῆς κάνει μιὰ ἐνεση στὴν ἐκκλησια-
στικὴ μουσικὴ. Μὰ μόνον ἐνεση. Νομίζω πὼς
εἶναι ματαιοπονία νὰ θέλομε μὲ αὐτὸν ἢ
μὲ τὸν ἄλλο τρόπο νὰ ξυπνήσουμε ἓνα νε-
κρὸ. Οἱ τόνοι καὶ ἡ ἐκτέλεσι τῆς μουσικῆς
αὐτῆς δὲ συμβιδάζονται μὲ τὸ σημερινὸ μας
χαραχτήρα. Γένηκαν πρὸ χίλια διακόσια
χρόνια ἀπάνω στὴν τότε στοιχιώδικοι μου-
σικὴ τοῦ ἔθνους, ποὺ ἔφρανε τὸν κόσμον σὰ
σπίτια, τίς διασκεδάσεις του καὶ ποὺ τότε
παρηγοροῦσε στίς λύπες του. Εἶτανε τότε
σύμφωνη καθόλα μὲ τὸ χαραχτήρα μας.
Σήμερα ὅμως δὲ βρισκούμαστε στὴν ἴδια
κατάστασι, εἴτε πρὸς τὰ κάτω, εἴτε πρὸς τὰ
ἐπάνω κάναμε μιὰ ἐξέλιξι καὶ φυσικὰ ἀπο-
μακρυθήκαμε. Γένηκαμε ἄλλοι, μὲ ἄλλες
ἀρχὲς καὶ ἄλλα γούστα καὶ νὰ τὸ πῶ καὶ

μέ αλλη συνείδηση. Ἀποχτήσαμε ἄλλο ἐγώ, μέ ἑμοιοῦσια ἐξαρτήματα. Ἡ μουσική πού εἶναι ἕνα ἀπό τὰ ἐξαρτήματα αὐτά τοῦ ἐγώ, ἔπρεπε νά μᾶς παρακολουθήσῃ στή ζωή. Καί ἡ ἐκκλησιαστική μας μουσική δέ μᾶς παρακολούθησε στή ζωή δυστυχῶς. Γιατί τήν ἀποκρυστάλλωσαν, τή σταμάτησαν καί σήμερα βρίσκεται ἀπέραντα μακριά ἀπό τήν ψυχική μας διάθεση. Μουμιτοποιήθηκε. Φιασίδια λοιπόν δέ τήν ὁμορφαίνουν. Αὐτή εἶναι ἡ ἀντίληψη μου, γι' αὐτό ἴσια ἴσια ἀν ἐθαύμαζα προχτές τή φιλοπονία καί τήν προκοπή τοῦ κ. Σταματιάδη, δέν μπορούσα οὔτε γιά μιὰ στιγμή νά συγκινηθῶ ἀπό τίς ἐκτελούμενες μελωδίες. Ἄρά γε μόνο ἐγώ ἔχω τήν εἰλικρίνεια νά πῶ πῶς δέν συγκινηθήκα; ...»

ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΙΕΣ

Ἐντύπωση ἀπό τὸ Μοναστήρι γραμμένες μέ κάποια χάρη καί πολλές φορές μέ λυρισμό. Τελειώνουνε μέ δυὸ διηγήματα, πού μᾶς προφητεύουν πῶς ἀν ὁ κ. Β. Ἡλιάδης σοβαρὰ καταγίνει στὸ διήγημα θά μᾶς βγῆ στὸ μέλλον δυνατὸς διηγηματογράφος. Ἐχει νοιώσει τήν τέχνη. Ἡ σύλληψη του καλή, ἡ φράση του γλυκιά καί κάποτε ἀπαλόχυτη. Μερικὲς φορές φαίνεται τὸ σκαλιχτήρι τοῦ ψυχολόγου, ἀλλὰ δέ μπαίνει βαθιά στὸ ἔδαφος, δέν ἀνατέμνει γιά νά μᾶς δείξῃ μιὰ ἀλήθεια ἢ μιὰ καινούρια ζωή σὲ πλάτος. **Ἡ ῥάσα**, τὸ τελευταῖο διήγημα. Μποροῦσε νά δουλετῆ ἀκόμη πολὺ γιά νά γίνῃ ἕνα πολὺ ὠρατο ἔργο.

Ἡ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΑΠΙΛΑ

Ἐνας ἀπὸ τοὺς νεαροὺς σοσιαλιστές μας, ὁ κ. Ζ. Βεζεστίνης, μετάφρασε στή ζωντανή μας γλώσσα ἕνα μέρος τῆν «Κοινωνική μας Σαπίλα» τοῦ Γουσταίου Ἐρβέ, Γάλλου σοσιαλιστῆ. Τὸ ἔργο, ὄλο ὁ ἐπαναστατικὸς ὀργανισμὸς, γράφηκε ἐπίτηδες γιά τὸ λαό, γι' αὐτὸ εἶναι καί διαλογικό, γιά νά τὸν προσηλυτίσῃ στίς καινουργίες κοινωνικῆς

ιδέες, νά τὸν πείσῃ νά σηκώσῃ κεφάλι ἐναντία στήν τυραννική κεφαλαιοκρατία καί ἔτσι νά κερδίσῃ τὴν προεπούμενη θέση στήν κοινωνία. Ἡ μετάφραση εἶναι καλή, ἀν καί στή γλώσσα παρατηροῦνται πολὺ συχνὰ ἀρκετὰ ψεγάδια ἀσυγχώρητα. Πρέπει νά παρατηρήσουμε στὸ φιλόπονο μεταφραστὴ πῶς ποτὲ δέν μπορεῖ νά πῆ κανεὶς *τὴ τιμή, τὴ πρόοδο, τὴ πρώτη*, ἀλλὰ *τὴν τιμή, τὴν πρόοδο, τὴν πρώτη*. Τὸ ν τοῦ ἄρθρου χάνεται μόνον ἕταν ἡ ἀκόλουθη λέξη ἀρχίζῃ ἀπὸ ν, ζ, θ, μ, σ, β, γ, δ, ρ. Αὐτὸς εἶναι κανόνας ἀπαράβατος.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Ἐνῶ ἐμεῖς ἐδῶ δέν ἔχουμε οὔτε σκιά Θεάτρου, σάνα νά μὴ μπορούσε ἡ πόλη μας νά διατηρήσῃ ἕνα καλοκαιρινὸ θέατρο, στήν Ἀθήνα συγκεντρώθηκαν ὄλοι οἱ θίασοι, ἀπὸ τὸν πιὸ καλὸ ὡς τὸ χειρότερο. Καί τί κάνουν οἱ θίασοι αὐτοί; Τὰ ἀθηναϊκὰ φύλλα παραπονιοῦνται πῶς οἱ δυὸ καλῆτεροι, τῆς Κυβέλης καί τῆς Κοτοπούλης, συναγωνίζονται ποῖος πρῶτα ν' ἀνεβάσῃ στή σκηνή τὰ καινούρια γαλλικὰ ἔργα, χωρὶς νά τὰ ἐκλέξῃ οὔτε καί νά τὰ μελετήσῃ ὅπως πρέπει. Καί ἔτσι δέ γίνεται δουλιὰ ποῖος νά ἀνεβῆ ὑψηλότερα στήν τέχνη καί στήν ἐκτέλεση, ἀλλὰ ποῖος νά πρωτοδείξῃ στὸ ἀθηναϊκὸ κοινὸ πιὸ κουρελιασμένο κάθε κουρὲ τῆς γαλλικῆς δραματογραφίας, καί μέ τὸν τρόπο αὐτὸ ν' ἀνεβάσῃ τίς εἰσπράξεις. Αὐτὸ λοιπόν εἶναι τὸ ἰδανικὸ τῶν δυὸ καλητέρων μας ἡθοποιῶν, πού τίς ὀνομάζουμε ἀστέρι:α τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς; Καί ἐνῶ οἱ δυὸ καλῆτεροι καί ἀριστοκρατικώτεροι θίασοι δουλεύουνε τόσο ἀρνητικὰ γιά τὴν τέχνη, ἕνας ἄλλος, τῆς κυρίας Νίκα, κάνει χρυσὲς δουλιές μέ τὰ «Παναθηναία τοῦ 1912». Στὴν πρώτη παράσταση τὸ θέατρο «Προπύλαια» γιόμισε ἀσφυκτικὰ καί οἱ εἰσπράξεις ἀνεβήκανε στίς 3,500 δρ. Στὴ μεγάλη σάλα τοῦ θεάτρου μαζεύτηκε ὄλη ἡ ἀριστοκρατία τοῦ πλοῦτου, ἀκολουθούμενη ἀπὸ τὴ μπουρζουαζή καί ἀπὸ τὸν ἀνίδει

ὄγλο πού τρέχει στὰ ἐλαφρὰ θεάματα γιά νά σκανταλιστῆ. Αὐτὸ βέβαια δέν εἶναι διόλου ἐνθαρρυντικὸ γιά τὴν ἐλλην. τέχνη. Ὅταν ἡ Κυβέλη ἢ ἡ Κοτοπούλη ἀνεβάξῃ στή σκηνή κανένα ἔργο μέ δύναμη καί ἑμολογούμενη ἀξία, βλέπει τὴ σάλα τοῦ θεάτρου τῆς κενή, τόσο κενή πού σὲ πιάνει ἀπελπισία. Σὲ τί νά ἀποδώσουμε τὸ κακὸ αὐτό; Στὸ ὅτι ἴσως τὸ ἀθηναϊκὸ κοινὸ δέν εἶναι ἀκόμη προπαρασκευασμένο γιά ἔργα τέχνης. Καί γιά νά προπαρασκευαστῆ δέ γίνηκε καμιὰ οἰκοδομητικὴ δουλιὰ ἀπὸ μέρος τῶν θιάσων καί τοῦ τύπου. Ἀπεναντίας μάλιστα γίνηκε κάτι τὸ ἐναντίον. Ἀπόδειξη ἔχουμε μιὰ περιγραφή τῆς πρώτης παραστάσεως τῶν «Παναθηναίων» σὲ μιὰ ἀπὸ τίς καλῆτερες ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδες, τὴν «Ἐστία». Περιγραφή σαγηνευτικὴ, ἐλκυστικὴ, ἀποθεωτικὴ.

Ἀντώνης Κυπρῆς

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Στὸ θέατρο De la Monnaie, στίς Βρυξέλλες, δόθηκε μιὰ παράσταση πρὸς τιμὴ τοῦ Μωρίς Μάτεργλιχ, πού παρευρέθηκε κι' ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας. Στὴν παράσταση εἶτανε κι' ὁ Βασιλεὺς κ' ἡ Βασίλισσα ἀνεπίσημα, γιά νά συγκεντρωθῆ ὄλη ἡ προσοχὴ τοῦ ἀκροατηρίου στὸ δημιουργὸ τῆς «Ζωῆς τῶν Μελισσῶν». Ἡ κυρία Μπερτέ τῆς Γαλλικῆς Κομωδίας ἀπάγγειλε στίχους τοῦ κ. Γεράρδου Χάρρη, πού ἐγκωμιάζανε τὸ Μάτεργλιχ. Παίχτηκε τὸ ἔργο τοῦ «Πελέας καί Μελιξάντη».

ΣΤΗΝ Ἀθήνα παίχτηκε ἀπὸ τὴν Μαρίκα Κοτοπούλη καινούριο ἔργο τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου, μιὰ κωμωδία φάρσα μέ τὸνομα «Ἡ πολυγαμία». Τὸ ἔργο ἢ κριτικὴ τὸ χαρακτηριστίζει γιά μέτριο. Ἡ ὑπόθεση του εἶναι ἡ ἐξῆς: Μιὰ γυναῖκα ζουλεύει τὸν ἄντρα της, τυραννικά. Ἐνας φίλος τοῦ ἀντρός της σκέφτεται μιὰ φάρσα γιά νά τὴν γιαιτρέψῃ. Θά ἐρθῇ ἡ ἀδερφή τοῦ συζύγου της Ἀγλαΐα πού δέν τήνε γνωρίζει καί θά τοὺς τσακώσῃ ἕξαφνα νά φιλοῦνται καί νά ἀγκαλιάζονται. Θά ξεσκαπαστῆ ἡ ἀλήθεια καί θά γελοιοποιηθῆ ἡ ζουλιάρα σύζυγος. Ἀντὶ τῆς Ἀγλαΐας ὁμοῦς ἐρχεται ἡ Οὐρανία γιά

νά κοιτάξῃ τὰ δόντια της—ὁ σύζυγος εἶταν ὀδοντογιατρός—Ἀγκαλιάζονται καί φιλοῦνται. Ἡ σύζυγος τοὺς πιάνει, ἀγκιβεῖ, κάνει σκηνές, ἀλλὰ μαθαίνει ἕξαφνα πῶς εἶναι ἡ ἀντραδέρφη της Ἀγλαΐα καί ἡσυγάζει.

Ἡ ἀπάτη ὁμοῦς τῆς ζουλιάρας συζύγου δέ βαστᾷ πολὺ. Ἐρχεται ἡ ἀληθινὴ Ἀγλαΐα, τὴ συλλαμβάνει ἐπίσης νά φιλιεῖται μέ τὸν ἄντρα της καί νά ἀγκαλιάζεται, τὴν ὑποδέχεται σχεδὸν γιά ἀντραδέρφη της καί...—θαῦμα θαυμάτων—θεραπεύεται ἀπὸ τὴν ἀρρώστια τῆς ζουλιᾶς ριζικά, τόσο πού συχνά ὁμοῖα πειράματα τοῦ συζύγου της δέν τῆς κάνουν ἐντύπωση. Ἄν κρίνῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν ὑπόθεση. «Ἡ πολυγαμία» εἶναι ἔργο πολὺ κάτω ἀπὸ τὸ μέτριο.

ΤΑ «Παναθηναία» τῆς 1ης Ἰουνίου μεταφράζουν τοὺς τελευταίους στίχους ἑνὸς ποιήματος τοῦ κ. J. Galzy «Ὁ θάνατος τοῦ ποιητῆ» πού δημοσιεύτηκε στὸ Mercure de France καί εἶναι πρόλογος γιά τὴν «Ἰφιγένεια». Ἀφιερώνεται στὸ μακαρίτη Ζάν Μωρεᾶς. Τὸν ξανατυπώνουμε:

Ἡ νύμφη

Τὸ φῶς φαίνεται ν' ἀδυνατίζει. Ἐπάνω στὴ λίμνη θάλεγε κανεὶς πῶς μιὰ ἀνέγγιχτη καταχνιά κατεβαίνει.

Φιλοχτήτης

Ἄλλοιμονο! ὄλα τελείωσαν.

Ὁ Φαῦνος

Μιὰ φωνὴ σοπαίνει.

Ἰφιγένεια

Καθένας θά νομίση αὔριο τὸν ἑαυτὸ του πιὸ ἔρημο, γιὰ κανεὶς δέ θά πῆ πιά: οἱ Θεοὶ ζοῦν ἀκόμη!

Ἰφιγένεια

Τὸ φῶς σβίνει!

Φιλοχτήτης

Ὁ Ζάν Μωρεᾶς ἀπέθανε!

ΤΟ Ἐκδοτικὸ κατάστημα τοῦ Φέξῃ ἀγόρασε ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ μεγάλου διηγηματογράφου Α. Παπαδιαμάντη ὀλόκληρο τὸ ἔργο του καί θά τὸ ἐκδώσῃ σὲ πολλοὺς τόμους. Ἴσια με τώρα τύπωσε στὴ σειρά τῆς Λογοτεχνικῆς Βιβλιοθήκης, σὲ τρεῖς τόμους τὴ «Γυφτοπούλα» τὴ «Φόνισσα» καί τὴ «Νοσταλγὸ». Σὲ δυὸ μῆνες τὸ πολὺ θά εἶναι τυπωμένη σὲ κομμοὺς τόμους ὄλη ἡ σειρά τῶν ἔργων τοῦ Παπαδιαμάντη. Μέσα σ' αὐτὰ ὑπάρχουνε καί μερικὰ ἀνέκδοτα.

ΣΤΗΝ Ἀλεξάντρα ἄρχισε νὰ βγαίνει καινούριο ἑλλ. περιοδικὸ μὲ ὄνομα «Ἀνατολή». Διευθυντὲς του εἶναι οἱ κ. κ. Β. Τήγιος καὶ Ι. Λάλας.

ΤΟ Ἐκδοτικὸ βιβλιοπωλεῖο Β. Μέντζου καὶ Σίτζ τύπωσε μέθοδους. Ὁ «Ἕλλην ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ὁ Ἕλλην ἐν Ἀγγλίᾳ», ποὺ μπορεῖ εὐκόλα ὁ Ρωμιὸς νὰ μάθῃ γαλλικὰ ἢ ἀγγλικὰ. Πουλοῦνται σὺν τὰ βιβλιοπωλεῖα.

ΤΟΝ περασμένο μῆνα πέθανε ὁ Λέων Διέρξ, ὁ πρίγκηπας τῶν Γάλλων ποιητῶν καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς πρὸ μεγάλους παρνασιέν. Στῆ θέσῃ του γιὰ πρίγκηπας τῶν Γάλλων ποιητῶν διορίστηκε μὲ ψήφους 380 ὁ Πῶλ Φῶρ, μιά ἀπὸ τὶς λεπτότερες καὶ αἰσθητικώτερες ψυχὰς τοῦ γαλλικοῦ Πανασσού. Ὁ Ραοὺλ Πονσὸν πῆρε μόνο 96 ψήφους. Στὸ φύλλο αὐτὸ δημοσιεύουμε μερικοὺς στίχους τοῦ Λέων Διέρξ, παρμένους ἀπὸ τὸ περιοδικὸ ἢ «Ζωή» ποὺ ἔβγαυε ἄλλοτε στὴν Πόλη.

ΣΤΗΝ Πορτογαλλία στήθηκε ὁ ἀντριάντας τοῦ μεγάλου Πορτογάλου λογογράφου Κάμοενς. Σὲ ἄλλο φύλλο θὰ δημοσιεύσουμε ἔργον του.

ΣΤΗ Γαλλία γιορτάστηκαν τὰ διακόσια χρόνια ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ μεγάλου φιλοσόφου Ζὰν Ζάκ Ρουσσώ. Τὰ γαλλικὰ περιοδικὰ κάμνουν πολὺ λόγο γιὰ τὸ ἔργον του καὶ γιὰ τὴ ζωὴ του.

ΚΑΤΑ τὸν Αὐγουστο ἢ τὸ Σεπτέμβριον θὰ βγῆ ἓνας τόμος διηγήματα μὲ τὸν τίτλον «Τὰ νέα καὶ τὰ παλιά». Θὰ ἔχῃ ἑκατὸ σαράντα σχεδὸν σελίδες, καλοτυπωμένες. Συγγραφεὺς τῶν διηγημάτων αὐτῶν εἶναι ὁ κ. Α. Γεωργιάδης. Ὅποιος θέλει νὰ λραφῆ συδρομητῆς, μπορεῖ νὰ γράψῃ στὸ γραφεῖον τῶν «Χρονικῶν».

Τὰ διηγήματα ποὺ θὰ περιλαβαίνει ὁ τόμος αὐτὸς εἶναι: Ἡ μάνα μου ἢ Κώσταινα. Ἡ Καλομοίρα, Σκιὲς ποῦ περνοῦν, Τῶρικὸ, Μᾶς χωρίζουν καὶ ἴσως κανένα δύο ἄλλα.

Ο ΓΝΩΣΤΟΣ λογογράφος Γ. Βλαχογιάννης τύπωσε καινούριον τόμον μὲ τὸν τίτλον «Τ' ἄρματα». Ὁ τόμος αὐτὸς περιέχει περὶ τραγοῦδια. ποὺ δημοσιεύτηκαν ἄλλοτε στὸ «Νουμᾶ».

ΣΤΗΝ Ἀθήνα παίχτηκε ἀπὸ τὸ θίασον τῆς δεσποινίδας Μαρίκας Κοτοπούλη, τὸ καινούριον ἔργον τοῦ Δ. Ταγκοπούλου «Ὁ Ἀρχισυντάχτης».

ΤΩΡΑ κοντὰ ὁ συνεργάτης μας Γιώργος Φιλήντας θὰ τυπώσῃ ἓναν τόμον ποιήματα τῶν μεγάλων Εὐρωπαίων καὶ ἀρχαίων ποιητῶν, μεταφρασμένων ἀριστοτεχνικὰ. Ὁ τίτλος τοῦ τόμου εἶναι: *Ξένες ἀρμονίαι στὴ δική μου λύρα.*

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κο Μ. Ε. Σμύρνη—Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ ὅσα καλὰ λέτε. Ἐμεῖς ἀκόμη δὲν εἴμαστε εὐχαριστημένοι οὔτε γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ οὔτε γιὰ τὸ ἐσωτερικὸ. Ἐλπίζουμε πὼς θὰ φτάσουμε σὲ πρὸ καλὸ σημεῖον. Ἄν καὶ γύρον μας δὲ βλέπουμε νὰ ὀργᾶ ἢ αἰσθητικὴ ζωὴ. Ἡ παραγωγή εἶναι πολὺ μικρὴ καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς Σκέψης μετριοῦνται στὰ δάχτυλα.

Κο Γ. Μουντανιά—Τὸ «Προοδευτικὸ Κέντρο» λειτουργεῖ ταχτικὰ. Τὸ γράφουμε καὶ σὲ ἄλλῃ στήλῃ. Ὁ σκοπὸς εἶναι γλωσσικὸς, ἀλλὰ ἔχει καὶ κλάδους. Σὲ ἄλλο φύλλο θὰ δημοσιεύσουμε τὸ καταστατικὸν του καὶ θὰ μάθετε τὶς λεπτομέρειες ποὺ θέλετε. Μιά ἀπὸ τὶς καλῆτερες δουλειὰς ποὺ ἔχει νὰ κάμῃ γιὰ τὴν ὥρα, εἶναι ἡ σύσταση βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωστηρίου, πράγματα δ.λ.δ. ποὺ δὲν ὑπάρχουνε στὴν πόλιν μας δυστυχῶς. Ἡ βιβλιοθήκη καὶ τὸ ἀναγνωστήριον τοῦ Φιλ. Συλλόγου δὲν πρέπει οὔτε κἂν νὰ λογαριάζονται. Στὰ χάλια ποὺ βρίσκονται πέστε πὼς δὲν ὑπάρχουν.

Αἱ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ

ΤΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ

ΔΑΝΕΙΟΥ 1904

Εἶναι αἱ ἀσφαλέστεραι, αἱ καλλίτεραι, αἱ συμφερότεραι ὅλων,

Πωλοῦνται ὑπὸ τῆς Λαϊκῆς Ὀθωμ. Πιστώσεως. Τιμὴ 2 Λ. Τουρκίας. Χουριὲτ Χάν, 13—15.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Τυπογραφικὰ καταστήματα

Π. ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ καὶ ΣΙΑΣ

Γαλατᾶ ὁδὸς Καμόντο Ἀριθ. 8